

Advies over de beleidsbrief 2011-2012

Vlaamse Onderwijsraad
Kunstlaan 6 bus 6
BE-1210 Brussel
T +32 2 219 42 99
F +32 2 219 81 18
www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Advies over de beleidsbrief 2011-2012

1	SITUERING	3
2	ALGEMENE BEDENKINGEN	3
2.1.	DE HERVORMINGSDOSSIEREN IN HET SECUNDAIR ONDERWIJS, HET HOGER ONDERWIJS, HET HOGER BEROEPSONDERWIJS EN HET DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS HEBBEN ABSOLUTE PRIORITEIT	3
2.2.	DE AANPASSING VAN EINDTERMEN, ONTWIKKELINGSDOELEN EN EDUCATIES IS NU GEEN PRIORITEIT	4
2.3.	DE ONDERWIJSKUNDIGE BETEKENIS VAN DOSSIERS ZOALS ‘VERMASTERING’, PROFESSIONALISERING VAN LERAREN, LEERLINGENBEGELEIDING EN BELEIDVOEREND VERMOGEN VAN SCHOLEN ERKENNEN	5
2.4.	OVERHEIDSSTURING EN BELEIDVOEREND VERMOGEN VAN SCHOLEN	5
2.5.	MIDDELEN VOOR ONDERWIJSINFRASTRUCTUUR	6
2.6.	BELEIDSPANNING EN BELEIDSCYCLUS	6
3	ADVIES BIJ DE STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN	6
SD 1.	OPEN, VEELZIJDIGE EN STERKE PERSOONLIJKHEDEN VORMEN	6
OD 1.1.	<i>Jongeren voorbereiden op actief burgerschap (p. 8-10)</i>	6
OD 1.2.	<i>Werken aan vredesopvoeding en herinneringseducatie (p. 10)</i>	7
OD 1.3.	<i>Inzetten op educatie voor duurzame ontwikkeling (p. 10-11)</i>	7
OD 1.4.	<i>Meer en betere kunst- en cultuureducatie voor alle leerlingen uitwerken (p. 11-12)</i>	8
OD 1.5.	<i>Het deeltijds kunstonderwijs (DKO) verdiepen en verbreden (p. 12-13)</i>	8
OD 1.6.	<i>De begeleiding en ondersteuning van leerlingen versterken (p. 13-14)</i>	8
OD 1.7.	<i>De aanpak van spijbelen en antisociaal gedrag versterken (p. 14-15)</i>	8
OD 1.8.	<i>Vanuit een preventief perspectief de psychische en fysieke gezondheid van leerlingen verhogen (p. 15-16)</i>	9
OD 1.10.	<i>Meewerken aan het Vlaams Jeugdbeleidsplan (p. 17)</i>	10
OD 1.11.	<i>Bestaande einddoelen actualiseren en nieuwe eindtermen ontwikkelen (p. 17-18)</i>	10
SD 2.	KANSEN GEVEN AAN ELK TALENT	10
OD 2.1.	<i>De armoede bestrijden en de sociale inclusie bevorderen (p. 19-20)</i>	11
OD 2.2.	<i>De participatie aan het kleuteronderwijs maximaliseren (p. 20-21)</i>	11
OD 2.3.	<i>Leerzorg en een zorgcontinuüm uitbouwen (p. 21-22)</i>	12
OD 2.4.	<i>De hervorming van het secundair onderwijs op de sporen zetten (p. 23)</i>	12
OD 2.5.	<i>Diplomagerichte trajecten in het volwassenenonderwijs en de werking van de examencommissie van de Vlaamse gemeenschap bijsturen (p. 23)</i>	13
OD 2.6.	<i>Het hoger beroepsonderwijs concreet vorm geven (p. 23-24)</i>	13
OD 2.7.	<i>Het hoger onderwijslandschap vorm geven en rationaliseren (p. 24-25)</i>	14
OD 2.8.	<i>De participatie aan het hoger onderwijs verhogen, in het bijzonder van jongeren uit kansengroepen (p. 25)</i>	14
OD 2.9.	<i>Studeren in het buitenland stimuleren (p. 27)</i>	15
OD 2.10.	<i>Onderzoek en innovatie stimuleren (p. 26)</i>	15
OD 2.11.	<i>Participatie aan levenslang leren verhogen (p. 27-28)</i>	15
OD 2.12.	<i>De digitale kloof wegwerken (p. 28-29)</i>	16

SD 3. HET LEREN VAN NEDERLANDS EN VREEMDE TALEN STIMULEREN OM MEE TE DOEN IN DE GEGLOBALISEERDE SAMENLEVING.....	16
SD 4. LEERLINGEN VOORBEREIDEN OP EEN SUCCESVOLLE START OP DE ARBEIDSMARKT.....	17
OD 4.2. <i>De Vlaamse kwalificatiestructuur invullen (p. 36)</i>	17
OD 4.3. <i>Werkplekklaren uitbreiden en de kwaliteit ervan verzekeren (p. 36-37)</i>	18
OD 4.4. <i>Leren en werken consolideren (p. 37)</i>	18
OD 4.5. <i>De beroepsopleidingen versterken (p. 37-38)</i>	19
OD 4.6. <i>Werk maken van de beroepskolom (p. 38)</i>	19
OD 4.7. <i>De regionale technologische centra verder uitbouwen (p. 38-39)</i>	19
OD 4.8. <i>Stimuleren van loopbanen in wetenschap en technologie (p. 39)</i>	19
OD 4.9. <i>Topsportscholen evalueren (p. 39)</i>	20
OD 4.10. <i>Ondernemerschapscompetenties bevorderen (p. 39-40)</i>	20
SD 5. DE LERAAR ERKENNEN ALS SLEUTELFIGUUR IN DE VORMING VAN OPEN, VEELZIJDIGE EN STERKE PERSOONLIJKHEDEN (p. 41-44).....	20
SD 6. DE MAATSCHAPPELIJKE VERWEVENHEID VAN ONDERWIJS MET LOKALE, REGIONALE EN INTERNATIONALE NETWERKEN VERSTERKEN	20
OD 6.2. <i>Brede scholen realiseren (p. 44-45)</i>	20
OD 6.3. <i>De regierol van de gemeenten in het lokaal flankerend onderwijsbeleid verstevigen (p. 45-46)</i>	21
OD 6.4. <i>Scholengemeenschappen versterken (p. 46)</i>	21
OD 6.5. <i>Het onderwijs in de centrumsteden versterken (p. 46-47)</i>	21
OD 6.6. <i>Het onderwijs in Brussel aanpakken (p. 47-48)</i>	21
OD 6.7. <i>De internationale dimensie van het onderwijs(beleid) verder vorm geven (p. 48-49)</i>	22
OD 6.8. <i>Gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's sneller erkennen (p. 49-50)</i>	22
SD 7. ERVOOR ZORGEN DAT IEDERE ONDERWIJSINSTELLING TOPKWALITEIT KAN BIEDEN.....	22
OD 7.2. <i>Informatierijke omgevingen ontwikkelen (p. 50-52)</i>	22
OD 7.4. <i>Kwaliteitszorg in het hoger onderwijs herzien (p. 53)</i>	23
OD 7.6. <i>Een nieuw omkaderingssysteem uittekenen om de middelen gericht te kunnen inzetten waar ze het meest nodig zijn (p. 54-55)</i>	23
OD 7.7. <i>Nieuwe financiering leerplichtonderwijs en de maximumfactuur evalueren (p. 55-56)</i> ..	23
OD 7.9. <i>Regelgeving vereenvoudigen en transparanter maken (p. 56-57)</i>	24
OD 7.10. <i>Leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs verbeteren (p. 57-58)</i>	24
SD 8. INVESTEREN IN DUURZAME EN MODERNE INFRASTRUCTUUR	24

1 Situering

De Vlaamse Regering nam op 21 oktober 2011 akte van de beleidsbrief Onderwijs 2011-2012. Op 26 oktober 2011 ontving de Vlor hierover een formele adviesvraag.

De Vlor brengt over de beleidsbrief advies uit op hoofdlijnen. Dit betekent dat het advies moet worden gelezen vanuit de volgende perspectieven:

- De raad focust op prioriteiten die dit en het volgende jaar op de beleidsagenda moeten staan. Het schooljaar 2011-2012 is een scharnier midden in de legislatuur. Daarom is het belangrijk dat er voor omvattende dossiers die nog voor het eind van de legislatuur hun beslag moeten krijgen, dit jaar beleidsmatig stappen vooruit worden gezet.
- De raad geeft geen commentaar meer op gerealiseerde dossiers.
- De Vlor gaat nu ook niet in op de techniciteit en de concrete uitwerking van de verschillende beleidsdossiers. Hij verwijst hier enerzijds naar adviezen die recent werden uitgebracht of naar de adviezen die hij gepland heeft. De raad vermeldt ieder advies met bijhorende link in het corpus van dit advies.

Het advies volgt zoveel als mogelijk de opbouw van de beleidsbrief.

Het advies werd voorbereid door een werkgroep van de Algemene Raad onder voorzitterschap van Mia Douterlungne. Er werd input gegeven vanuit de Raad Secundair Onderwijs, Raad Hoger Onderwijs, Raad Levenslang en Levensbreed Leren en vanuit de commissie Diversiteit Gelijke Onderwijskansen.

De Algemene Raad van de Vlor keurde onderstaand advies goed op 24 november 2011 met eenparigheid van stemmen.

2 Algemene bedenkingen

2.1. De hervormingsdossiers in het secundair onderwijs, het hoger onderwijs, het hoger beroepsonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs hebben absolute prioriteit

De Vlor vraagt om de beleidsprocessen die samenhangen met de grote hervormingen duidelijker uit te tekenen. Het is belangrijk om in onderstaande beleidslijnen in het komende werkjaar vooruitgang te boeken en - in overleg - beleidskeuzes te maken. De raad wil trouwens dat dit gebeurt binnen een realistische kostenraming. Duidelijkheid over het kader voor deze hervormingen bepaalt vervolgens de implementatie van vele andere projecten die in de beleidsbrief aan bod komen.

De Vlor is vragende partij voor een realistische planning voor de hervorming van het *secundair onderwijs*. Er moet eerst duidelijkheid zijn over het globale kader voor de hervorming vooraleer belendende dossiers worden afgestemd. Zo stelt de Vlor vast dat de beleidsbrief de aanpassing van eindtermen, vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen aankondigt voorafgaand aan het debat over algemene vorming (zie punt hieronder).

De raad betreurt dat beleidsbeslissingen over cruciale dossiers uit het *hogere onderwijs* telkens weer worden opgeschoven. Een decreetale regeling van de dossiers over bijv. de integratie, de financiering van het hoger onderwijs, de externe kwaliteitszorg, de sociale voorzieningen (met

inbegrip van financieringspad), een statuut voor onderzoekers blijft uit. De implementatie ervan op het niveau van de instellingen wordt echter niet uitgesteld. Instellingen worden hierdoor belemmerd om hun beleid gedegen uit te tekenen en voor te bereiden op de verschillende echelons van de organisatie.

De raad pleit ervoor om in de uitbouw van het *hogere beroepsonderwijs* (HBO) duidelijker stappen vooruit te zetten en hiervoor een realistisch en haalbaar kader uit te tekenen. Zowel vanuit het perspectief van de democratisering van hoger onderwijs als vanuit het perspectief van de arbeidsmarkt is de uitbouw van HBO een noodzaak. Ook op dit vlak zijn er in eerdere decreten implementatiedata ingevoerd die door het uitblijven van regelgeving bijzonder moeilijk te handhaven zijn. We verwijzen bij wijze van voorbeeld naar de omvormingsdossiers van bestaande opleidingen in het volwassenenonderwijs.

De raad vraagt ook om beleidsbeslissingen over de hervorming van het *deeltijds kunstonderwijs* binnen deze legislatuur vast te leggen. Als het de bedoeling blijft om in 2014 over een nieuw decreet te beschikken, dan moeten ook op dit terrein dit jaar beleidsbeslissingen worden genomen.

2.2. De aanpassing van eindtermen, ontwikkelingsdoelen en educaties is nu geen prioriteit

De Vlor is van mening dat de stapsgewijze en fragmentarische herziening van eindtermen, ontwikkelingsdoelen en basiscompetenties helemaal geen prioriteit is.

Voor het basisonderwijs wijst de raad erop dat recent eindtermen werden aangepast (talen, wereldoriëntatie) en dat deze werden vertaald in nieuwe leerplannen en in nieuwe leermaterialen die pas begin vorig schooljaar werden geïmplementeerd. De historie van de herzieningen van de eindtermen taal toont aan dat fragmentarische aanpassingen niet aangewezen zijn. Daar waar vorig jaar taalbeschouwing sterker werd geïntegreerd in de eindtermen, gaat het nu om taalvaardigheid binnen hetzelfde leergebied. Zowel om pedagogische als om organisatorische redenen is dit niet aangewezen. Fragmentarische aanpassingen leiden tot een verhoging van studiebelasting voor leerlingen. Het brengt ook meer studiekosten mee omdat lesmaterialen weer moeten worden aangepast en leidt tot een onnodige verhoging van de werkdruk voor schoolteams. De raad stelt ook vast dat deze vernieuwingen in eindtermen niet voldoende kunnen worden ondersteund vanuit het nascholingsaanbod.

Voor het secundair onderwijs is er daarenboven nog een principiële bezwaar. De raad vindt niet dat er nieuwe eindtermen (ontwikkelingsdoelen B-stroom) moeten worden geïntroduceerd in scholen terwijl de basisconcepten (algemene vorming/basisvorming, 'B-stroom', ...) ter discussie staan en zullen worden vernieuwd. Scholen moeten zo diverse vernieuwingen doorvoeren zonder dat er perspectief is op de volledige realisatie ervan. Inspanningen voor competentieontwikkeling van leerkrachten missen daardoor effectiviteit. De raad pleit daarom voor duidelijkheid over het kader voor de hervorming van het secundair onderwijs vooraleer er verder wordt gewerkt aan nieuwe eindtermen (ontwikkelingsdoelen).

De Vlor wil dat het debat over nieuwe educaties (burgerschap, ondernemerschapsonderwijs, mediawijsheid en beeldgeletterdheid, kunst- en cultuureducatie, financiële competenties, digitale competenties) in die context wordt opgenomen eerder dan op verschillende tijdstippen nieuwe eindtermen of vakoverschrijdende eindtermen toe te voegen. De raad vraagt dat nieuwe

educaties vanuit een coherente visie op educaties worden uitgewerkt en gecommuniceerd naar de scholen.

2.3. De onderwijskundige betekenis van dossiers zoals ‘vermastery’, professionalisering van leraren, leerlingenbegeleiding en beleidvoerend vermogen van scholen erkennen

De Vlor stelt vast dat de beleidsbrief de samenhang benadrukt tussen het loopbaandebat en belangrijke dossiers zoals de initiële lerarenopleiding, de vermastery, de professionalisering tijdens de loopbaan, de leerlingenbegeleiding en het debat over het beleidvoerend vermogen van scholen. De Vlor vraagt expliciet om een breed overleg over dossiers die het arbeidsvoorwaardenbeleid overstijgen en een belangrijke onderwijskundige impact hebben. De omzetting van een globaal principeakkoord naar concrete beleidsmaatregelen mag niet voorbijgaan aan bestaande adviesprocedures.

De Vlor is zeker vragende partij om zich over het principe, de specifieke invulling, de mogelijke meerwaarde en de implicaties van vermastery (met inbegrip van de budgettaire impact) te kunnen uitspreken. De raad merkt trouwens op dat de beleidsbrief ten onrechte wat denigrerend spreekt over het competentieniveau van het bestaande lerarenkorps. Er functioneren nu heel wat gemotiveerde en excellente leerkrachten in het Vlaamse onderwijs. De blijvende uitstekende resultaten in PISA-onderzoeken zijn er een uiting van.

2.4. Overheidssturing en beleidvoerend vermogen van scholen

De raad stelt vast de beleidsbrief andermaal veel voorstellen bevat die zeer sterk raken aan de pedagogische vrijheid, de autonomie en het beleidvoerend vermogen van onderwijsinstellingen. De raad verwijst naar dossiers zoals de ontwikkeling en/of de verspreiding van een game tegen pesten (p. 16), de ontwikkeling van een format om welbevinden van leerlingen te bevragen in scholen (en de link ervan met de doorlichtingen door de inspectie) (p. 16-17), de ontwikkeling van dyslexiesoftware en pakketten (p. 21), vervangende activiteiten bij stages voor leerkrachten, modellen voor effectieve concentratiescholen en een steunpunt voor toetsontwikkeling en peilingen (p. 51). De overheid geeft op grond van peilingen aanbevelingen voor een opvolgingstraject dat resulteert in aanbevelingen voor verschillende onderwijsactoren (p. 51).

De beleidsbrief geeft blijk van een te sterk sturende visie op de rol van de onderwijsoverheid daar waar deze modellen eenzijdig worden ontwikkeld. De ontwikkeling en de ondersteuning van het pedagogisch beleid van scholen en materiaalontwikkeling is in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van de pedagogische begeleidingsdiensten. De ontwikkeling van deze materialen door de overheid vraagt bovendien de inzet van middelen die elders of in samenwerking met de pedagogische begeleidingsdiensten beter kunnen renderen. De ontwikkeling van zelfevaluatie-instrumenten voor scholen is zeker geen opdracht voor de overheid. De raad vreest tot slot dat sommige van deze materialen en modellen aan alle scholen zullen worden opgelegd.

In zijn memorandum pleitte de Vlor voor een terughoudende rol van de overheid.¹ De Vlor vroeg dat de overheid het beleidsvoerend vermogen van scholen en de pedagogische begeleidingsdiensten bij onderwijshervormingen ten volle benut en niet in hun plaats beleid uittekent.

2.5. Middelen voor onderwijsinfrastructuur

Naast de noodzakelijke inhoudelijke hervormingen, zijn voldoende middelen voor onderwijsinfrastructuur een absolute prioriteit. Een extra inspanning is prioritair zowel om de bestaande infrastructuur te onderhouden en te moderniseren als om noodzakelijke uitbreidingen in capaciteit te realiseren. Beide zijn nodig om het recht op onderwijs voor iedereen te blijven garanderen op een aanvaardbaar niveau.

2.6. Beleidsplanning en beleidscyclus

De Vlor stelt vast dat de beleidsbrief aan duidelijkheid heeft gewonnen door de structuur te volgen van de beleidsnota en door telkens een onderscheid te maken tussen gerealiseerde beleidsinitiatieven en de planning voor 2011-2012.

De raad betreurt wel dat de planning voor de beleidsinitiatieven in de bijlage 1 bijzonder summier geworden is. Blijkbaar is daarover een afspraak met de dienst Wetsmatiging. De huidige format levert nauwelijks relevante informatie over het proces van beleidsvoorbereiding.

De Vlor vraagt om de beleidsbrief ook af te toetsen aan recente adviezen. Om die reden vermeldt de raad bij de verschillende operationele doelen recente relevante adviezen.

3 Advies bij de strategische en operationele doelstellingen

SD 1. Open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden vormen

OD 1.1. Jongeren voorbereiden op actief burgerschap (p. 8-10)

Advies

De Vlor hoopt dat er over de *rechtspositie van de leerlingen in het leerplichtonderwijs* een debat ten gronde kan worden gevoerd. Ook het principe van de handelingsbekwaamheid vanaf 12 jaar (cfr. rechtspositie van de minderjarige in de jeugdhulpverlening) moet in deze context ter sprake komen.

De raad vindt het belangrijk dat de *rechtspositieregeling van de cursisten* in het volwassenenonderwijs op een systematische en coherente wijze wordt uitgewerkt. De Vlor ziet een samenhang tussen de rechtspositieregeling en de hervorming van de leerloopbaanbegeleiding voor de publieke opleidingenverstreckers in het volwassenenonderwijs. De Vlor pleit voor een coherente aanpak in deze verschillende dossiers. Het kan ook niet de

---

¹ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Memorandum : excellentie en zorg in onderwijs](#), 19 februari 2009.

bedoeling zijn een regeling lange tijd uit te stellen gelet op het feit dat de evaluatie van het decreet volwassenenonderwijs pas in 2012-2013 zal plaatsvinden.

Over *eindtermen en educaties*: zie punt 2.2. De raad wijst er bovendien op dat burgerschapscompetenties nu al geïntegreerd zijn in de eindtermen wereldoriëntatie van het basisonderwijs en in de vakoverschrijdende eindtermen van het secundair onderwijs. Er moet zeker een aftoetsing gebeuren in welke mate de bezorgdheden over burgerschap niet reeds voldoende in dit leergebied zijn opgenomen.

Aan de andere kant blijkt uit het recente International Civic and Citizenship Education Study (ICCS) dat klassieke burgerschapscompetenties (politiek zelfbeeld, verwachte electorale participatie, houding t.o.v. immigranten, ...) bij Vlaamse jongeren een reden vormen tot bezorgdheid. Er vindt momenteel een secundaire analyse plaats op de onderzoeksresultaten om een duidelijker zicht te krijgen op de factoren die deze resultaten bepalen. De raad vraagt om, eenmaal de resultaten ervan zijn vrijgegeven, deze ook toe te lichten op de Vlor. De raad kan zich dan beraden over het gepaste gevolg dat aan de conclusies van deze studies kan worden gegeven.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over rechten en plichten van leerlingen](#), 27 februari 2007.

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Raamadvies over educaties](#), 26 november 2009.

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over participatie op school](#), 26 mei 2011.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Rapport over de invulling van de algemene vorming in het secundair onderwijs.

Advies over de rechtspositie van de jongeren in het onderwijs.

OD 1.2. Werken aan vredesopvoeding en herinneringseducatie (p. 10)

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Raamadvies over educaties](#), 26 november 2009.

OD 1.3. Inzetten op educatie voor duurzame ontwikkeling (p. 10-11)

Advies

De Vlor wijst op de belangrijke *expertise van het hoger onderwijs* bij het uitdenken en vormgeven van een meer duurzame samenleving. De raad pleit voor een positieve waardering en valorisering van deze expertise. De organisatie van een expertenpanel biedt hiervoor een goed vertrekpunt op voorwaarde dat alle stakeholders (overheid, maar ook middenveld en alle sociaal-economische partners) hierin volwaardig participeren.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de Vlaamse ontwerpstrategie duurzame ontwikkeling: 'Samen grenzen ver-leggen](#), 23 september 2010

OD 1.4. Meer en betere kunst- en cultuureducatie voor alle leerlingen uitwerken (p. 11-12)

Advies

De raad heeft vragen bij de wijze waarop dit aanbod structureel vorm zal krijgen in het basis- en secundair onderwijs. Er zijn ook heel wat vragen over de repercussies (waaronder de financiële) voor het deeltijds kunstonderwijs van deze verbreding van hun opdracht. De raad ziet dan ook uit naar de tweede conceptnota die deze punten zal verduidelijken.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Raamadvies over educaties](#), 26 november 2009.

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over cultuur- en kunsteducatie](#), 27 november 2008.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Advies over de tweede conceptnota deeltijds kunstonderwijs.

OD 1.5. Het deeltijds kunstonderwijs (DKO) verdiepen en verbreden (p. 12-13)

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over het programmadecreet 2012](#), 27 oktober 2011.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over de conceptnota inhoudelijke vernieuwing DKO](#), 10 mei 2011.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Advies over de tweede conceptnota deeltijds kunstonderwijs.

OD 1.6. De begeleiding en ondersteuning van leerlingen versterken (p. 13-14)

Advies

De Vlor benadrukt de onderwijskundige meerwaarde van de *scenario's voor de taakafstemming* binnen de leerlingenbegeleiding. Deze taakafstemming moet gebaseerd zijn op overleg met alle onderwijspartners (met inbegrip uiteraard van het CLB). Daarom stelt de raad de strikte koppeling aan het loopbaandebat in vraag.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Advies over de conceptnota leerlingenbegeleiding.

OD 1.7. De aanpak van spijbelen en antisociaal gedrag versterken (p. 14-15)

Advies

De minister kondigt een actieplan aan om de schoolse uitval van o.a. *Midden- en Oost-Europese jongeren en woonwagenbewoners* te verminderen. De minister kondigt zelfs al beslissingen aan voor het najaar van 2011. De Vlor vraagt om de samenhang met het GOK-beleid te verduidelijken en aandacht te besteden aan noodzakelijke randvoorwaarden en middelen. De raad hoopt

daarom om over het onderwijsluit van het actieplan advies te kunnen uitbrengen. Voor de Vlor is een efficiënte aanpak gebaseerd op een adequate registratie van de doelgroepjongeren. Het is momenteel erg onduidelijk wie instaat voor die registratie en op grond van welke criteria en instrumentaria. Het is dringend noodzakelijk dit op te helderen.

De Vlor wijst erop dat 'luxeverzuim' in het begin van het schooljaar een impact heeft op de toepassing van het inschrijvingsrecht. Leerlingen die op een wachtlijst staan, kunnen niet worden toegelaten terwijl de school vaststelt dat ingeschreven leerlingen afwezig blijven (wegens een dubbele inschrijving, wegens vakantie, ...). In de verdere besprekingen van dit onderwerp, moet dit probleem zeker verder worden uitgeklaard.

De raad vraagt naar de concrete maatregelen die de minister plant om leerplichtige tienermoeders een leerrecht te garanderen.

De Vlor stelt vast dat de beleidsnota een onderzoek aankondigde naar *jongeren met ernstige gedragsproblemen* en om de demotivatie in kaart te brengen. De beleidsnota kondigde ook gerichte acties aan op grond van dit onderzoek. De raad vraagt naar de opvolging van dit onderzoek dat zowel voor het buitengewoon als het gewoon basisonderwijs als het buitengewoon en het gewoon secundair onderwijs zeer veel impact kan hebben. De opvang van kinderen met ernstige gedragsproblemen in het onderwijs roept heel veel vragen op.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over het voorstel van decreet over het inschrijvingsrecht](#), 11 mei 2011.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Advies over actief kwalificerend beleid.

OD 1.8. Vanuit een preventief perspectief de psychische en fysieke gezondheid van leerlingen verhogen (p. 15-16)

Advies

De Vlor onderschrijft dat het *welbevinden van leerlingen* in het Vlaamse leerplichtonderwijs een pijnpunt is. Dit blijkt uit diverse comparatieve internationale studies. Een participatieve schoolcultuur ondersteunt het welbevinden van leerlingen. Welbevinden moet daarenboven een pijler zijn in het beleid voor leerlingenbegeleiding en in het schoolbeleid van elke school. Het welbevinden van leerlingen is dan ook zeker een onderdeel van het interne kwaliteitszorgsysteem. Elke school moet echter zelf dat beleid vormgeven en uitwerken rekening houdend met het profiel van de leerlingen en de context van de school.

De Vlor stelt echter vast dat de onderwijsinspectie werkt aan een instrument om welbevinden van leerlingen in kaart te brengen. De raad is bezorgd over de koppeling van het instrument om welbevinden te meten aan doorlichtingen door de inspectie. Scholen hebben geen nood aan een administratieve 'format' zonder dat er reëel beleid tegenover staat.

De Vlor pleit voor een goed onderbouwd *antipestbeleid* in Vlaamse scholen. De ontwikkeling van een game kan daar slechts een onderdeel van zijn. De Vlor heeft ook vragen bij de ontwikkelingskosten van een dergelijke game.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over welbevinden en gelijke kansen in het gezondheidsbeleid op school](#), 22 juni 2011.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Overleg over een antipestbeleid en een game ter ondersteuning ervan.

OD 1.10. Meewerken aan het Vlaams Jeugdbeleidsplan (p. 17)

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over het Vlaams Jeugdbeleidsplan](#), 27 januari 2011.

OD 1.11. Bestaande einddoelen actualiseren en nieuwe eindtermen ontwikkelen (p. 17-18)

Advies

De Vlor vindt niet dat er *nieuwe eindtermen* moeten worden geïntroduceerd in scholen terwijl de basisconcepten (algemene vorming/basisvorming, 'B-stroom', ...) ter discussie staan en zullen worden vernieuwd. Scholen moeten zo diverse vernieuwingen doorvoeren zonder dat er perspectief is op de realisatie ervan. Inspanningen voor competentieontwikkeling van leerkrachten missen daardoor effectiviteit. Bovendien leidt dit tot een verhoging van studiebelasting voor leerlingen en veelvuldige aanpassingen van studiematerialen en dus een verhoging van studiekosten. Het leidt ook tot een verhoging van de werkdruk bij het personeel.

De raad heeft bijzonder veel vragen bij de aangekondigde *format voor eindtermen*, ontwikkelingsdoelen, specifieke eindtermen en basiscompetenties. Men koppelt hieraan ook een descriptorelement uit de Vlaamse kwalificatiestructuur. De raad verwijst naar eerdere standpunten en adviezen waarin steeds het onderscheid tussen een kwalificatiestructuur met descriptoren en een opleidingenstructuur met descriptors is beklemtoond.

De Vlor dringt erop aan om, gelet op de grote onderwijskundige impact ervan, over dit format een advies te kunnen formuleren.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de conceptnota 'Samen taalgrenzen verleggen'](#), 27 oktober 2011.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair onderwijs. [Advies over de vakoverschrijdende eindtermen technische geletterdheid](#), 10 november 2011.

SD 2. Kansen geven aan elk talent

Advies

In het algemeen merkt de Vlor op dat de *participatie van alle leerlingen aan het deeltijds kunstonderwijs* onder deze strategische doelstelling niet wordt vermeld. Nochtans was dat een van de uitgangspunten voor een hervorming van het deeltijds kunstonderwijs.

OD 2.1. De armoede bestrijden en de sociale inclusie bevorderen (p. 19-20)

Advies

De Vlor steunt de *automatische toekenning van studie- en schooltoelagen*, een beleidsprioriteit waar de raad al langer naar vraagt. De Vlor merkt op dat hiervoor, in tegenstelling tot andere prioriteiten, geen tijdslijn is uitgeschreven. Het is echt belangrijk dit punt zo snel als mogelijk te realiseren. De raad betreurt ook dat er voor deze beleidslijn geen realistisch budgettair tijdspad voorhanden is.

De Vlor wil ook dat de vraag naar de *studietoelage voor studenten in het HBO en de cursisten in het tweedekansonderwijs* niet op de lange baan wordt geschoven. Een onderzoek kan inderdaad het profiel verhelderen maar mag geen alibi zijn om dit dossier niet op nemen.

De Vlor stelt vast dat de beleidsbrief *student tutoring* koppelt aan de ondersteuning van 'tieners'. Hoewel het besluit van de Vlaamse regering van 11 september 2011 zowel de leerlingen uit het basis- als uit het secundair onderwijs als doelgroep vermeldt, blijkt dat de concrete projecten mikken op leerlingen uit het 5de en 6de leerjaar van de basisschool en leerlingen in het secundair onderwijs. Het project beoogt om deze kinderen te motiveren verder te studeren in het hoger onderwijs. De Vlor vindt het belangrijk dat het project in de toekomst zich kan verbreden naar kleuters en jonge kinderen. Dit sluit ook nauw aan bij de opleiding van de studenten in de opleiding tot kleuteronderwijzer en onderwijzer.

De Vlor stelt vast dat de beleidsbrief aankondigt dat *concentratiescholen* zullen mogen experimenteren om succesvolle onderwijsmodellen uit te werken die voor doelgroepleerlingen leiden tot maximale leerwinst. De beleidsbrief kondigt aan dat er een wetenschappelijk opvolgingssysteem zal worden ontwikkeld om de vorderingen van leerlingen in kaart te brengen. De Vlor is niet overtuigd van de meerwaarde van nog een ander opvolgingssysteem vermits er nu al gewerkt wordt met leerlingvolgsystemen, schoolfeedback en andere initiatieven. De opvolging van het nieuwe project kan best vanuit deze bestaande instrumenten gebeuren. Opvolging veronderstelt ook steeds een nulmeting.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over het Voortgangsrapport 2010 van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2010-2014](#), 27 oktober 2011.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies armoede en hoger onderwijs](#), 10 oktober 2011.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Studiedag over pedagogische antwoorden op interculturaliteit.

Opvolging van en beleidsconclusies uit het rapport van het Rekenhof over de evaluatie van de maximumfactuur in het basisonderwijs.

OD 2.2. De participatie aan het kleuteronderwijs maximaliseren (p. 20-21)

Advies

De Vlor vraagt naar een verduidelijking van de *opvolging en remediëring van kleuters* die niet voldoen aan de nieuwe toelatingsvoorwaarden (in het bijzonder de taalscreening). Worden er

remediëringstrajecten voor deze kleuters uitgewerkt ? Welke rol speelt het CLB hierin ? Welke rol speelt de school ?

De Vlor pleit voor sensibilisering voor alle kleuters en niet enkel voor de 5-jarigen. De *informatiedoorstroming met Kind en Gezin* kan efficiënter verlopen. Onderwijs is vragende partij om globale en anonieme informatie te krijgen over het profiel van kleuters die niet regelmatig deelnemen aan kleuteronderwijs.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [Advies over geïntegreerde omkadering in het basisonderwijs](#), 21 september 2011.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [Advies over de opvang en onderwijs aan jonge kinderen \(OOJK\)](#), 5 april 2011.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [Advies over de verlaging van de leerplicht](#), 13 mei 2009.

OD 2.3. Leerzorg en een zorgcontinuüm uitbouwen (p. 21-22)

Advies

De raad vraagt om een debat ten gronde over *buitenschoolse hulpverlening* waarbij zowel de onderwijsgeledingen als de actoren van welzijn en gezondheid, een actieve rol kunnen spelen. In die context is het opstellen van een 'implementatieplan' prematuur.

De raad vraagt ook naar duidelijkheid in de timing welke van de 22 punten die werden vooruitgeschoven, op welke termijn zullen worden gerealiseerd.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

De Vlor herinnert aan de vraag om eerder over teksten te beschikken voor de dossiers over zorg voor kinderen met specifieke noden dan bij de adviesvraag over het onderwijsdecreet XXII. De impact van deze 'dringende dossiers' vraagt om meer tijd voor de adviesverlening.

Advies op eigen initiatief over nieuwe onderwijskundige uitdagingen voor het onderwijs aan kinderen met auditieve beperkingen (impact van cochleaire implant).

OD 2.4. De hervorming van het secundair onderwijs op de sporen zetten (p. 23)

Advies

De Vlor verwijst naar de vraag over het beleidsproces en de beslissingstabel voor de hervorming van het secundair onderwijs. De timing blijft ambitieus. Het hoger onderwijs wil trouwens actief betrokken worden bij het debat over de hervorming van het secundair onderwijs.

De raad verzet zich tegen geïsoleerde maatregelen om de overgang tussen secundair en hoger onderwijs te stroomlijnen. De Vlor vindt dat deze vragen deel moeten uitmaken van de grote hervormingsdossiers en verwijst naar de opmerkingen in het punt 2.1. De overgang tussen secundair en hoger onderwijs moet het voorwerp uitmaken van een breed debat met alle actoren uit het secundair en het hoger onderwijs en zeker niet enkel met de rectoren.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over studiekeuze naar het hoger onderwijs](#), 28 januari 2010.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de oriëntatienota hervorming secundair onderwijs](#), 10 februari 2011.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Vorbereiding van rapporten over het profiel van de beginnende student in het hoger onderwijs en in het HBO.

OD 2.5. Diplomagerichte trajecten in het volwassenenonderwijs en de werking van de examencommissie van de Vlaamse gemeenschap bijsturen (p. 23)

Advies

De Vlor pleit voor de volledige uitvoering van de bepalingen over examencommissies zoals vastgelegd in het decreet op het volwassenenonderwijs (aanvullende algemene vorming).

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over tweedekansleerwegen voor het behalen van een diploma secundair onderwijs](#), 9 november 2010.

OD 2.6. Het hoger beroepsonderwijs concreet vorm geven (p. 23-24)

Advies

De Vlor beschouwt dit als een erg belangrijke prioriteit in het beleid (zie punt 2.1.). Er is op de arbeidsmarkt grote behoefte aan studenten en cursisten met deze competenties. Bovendien biedt deze vorm van onderwijs een kans voor democratisering van het postsecundair onderwijs. Vooral duidelijker kaders voor de samenwerking tussen hogescholen, CVO, secundaire scholen, de VDAB en Syntra om HBO5 vorm te geven zijn een erg dwingende prioriteit. De Vlor vraagt ook om de doorstroming vanuit HBO naar andere onderwijsniveaus en – vormen vorm te geven, om de sociale voorzieningen vorm te geven, het sociaal statuut van de lerende uit te werken en de financiering te regelen. De Vlor vraagt om bij de uitwerking van deze thema's voldoende in te spelen op de specificiteit van de opleiding verpleegkunde. Het HBO-dossier moet daarom bovenaan de beleidsagenda staan.

De Vlor ziet ook uit naar de eerste beroepskwalificaties van niveau 5 omdat deze noodzakelijk zijn om deze opleidingen volwaardig te kunnen uitbouwen.

De raad vraagt voldoende stil te staan bij de gevolgen van het uitblijven van beroepskwalificatiedossiers voor de omvorming van bestaande opleidingen in het volwassenenonderwijs tot hoger beroepsonderwijs. De implementatiedatum hiervoor was door het decreet op het hoger beroepsonderwijs en S-en-Se geplaatst op 2012. Later is deze datum verschoven naar 2014. Er blijft dus bijzonder weinig tijd over om dit alles uit te werken.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Advies over het kwaliteitsprotocol HBO5.

OD 2.7. Het hoger onderwijslandschap vorm geven en rationaliseren (p. 24-25)

Advies

Zie generieke opmerking onder punt 2.1.

De raad wijst erop dat de reductie van minimumstudieduur voor de masteropleiding geneeskunde niet alleen consequenties heeft voor de master-na-masteropleiding in de huisartsgeneeskunde maar ook voor alle andere specialisaties in de geneeskunde.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over de structuur van het hoger onderwijs](#), 9 maart 2010.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Advies over het integratiedecreet hoger onderwijs.

Hoger onderwijs in de 21ste eeuw

Advies naar aanleiding van het integratiedecreet hoger onderwijs over de professionele bacheloropleiding na de integratie.

OD 2.8. De participatie aan het hoger onderwijs verhogen, in het bijzonder van jongeren uit kansengroepen (p. 25)

Advies

Zie generieke opmerking onder punt 2.1.

De beleidsbrief maakt een strikte *systeemscheiding tussen het hoger onderwijs en het levenslang en levensbreed leren*. De raad betreurt dat er een globale visie ontbreekt op levenslang leren en de impact van verschillende leerwegen (hoger onderwijs, volwassenenonderwijs, HBO) op de democratisering van het hoger onderwijs.

De raad wijst er ook op dat zowel de Vliir als de Vlhora de opdracht kregen van de minister om de meerwaarde en de mogelijkheden van 'blended learning' uit te werken. Het gaat hier om een verbreding van de leermiddelen en werkvormen.

De Vlor is van mening dat diversiteit structureel ingebed moet worden in het beleid van de instellingen hoger onderwijs. Dit vraagt van instellingen extra inspanningen. De raad vraagt om de middelen uit het *aanmoedigingsfonds* blijvend te garanderen en op termijn te incorporeren in de basisfinanciering.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over de evolutie en de toekomst van het Aanmoedigingsfonds](#), 13 oktober 2011.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over de invulling van het VN-verdrag voor gelijke rechten voor personen met een handicap voor het Vlaamse hoger onderwijs](#), 24 juni 2010.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over transparantie-instrumenten](#), 12 september 2009.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies sociaal statuut van de student](#), 10 maart 2009.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Advies over het voorontwerp van decreet tot hervorming van de studentenvoorzieningen in het hoger onderwijs

Advies over studentgecentreerd hoger onderwijs.

Advies over inclusief hoger onderwijs.

OD 2.9. Studeren in het buitenland stimuleren (p. 27)

Advies

De raad vindt het jammer dat de beleidsbrief niet sterker de leermobiliteit voor lerenden in het secundair onderwijs benadrukt. In de planning wordt alleen gerept over studenten uit het hoger onderwijs. Nochtans beoogt het actieplan 'Youth on the move' de leermobiliteit van alle jongeren te verhogen.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over stafmobiliteit](#), 8 februari 2011.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger onderwijs, [Advies over studentenmobiliteit](#), 24 juni 2010.

OD 2.10. Onderzoek en innovatie stimuleren (p. 26)

Advies

De Vlor verwondert er zich over dat hier enkel onderzoekers en onderzoekscarrières aan de universiteiten worden vermeld. De Vlor dringt erop aan dat de onderzoekscapaciteit van hogescholen ten volle wordt gewaardeerd en een evenwaardige pijler wordt in het overheidbeleid. Zeker na de inkanteling van het hogeschoolonderwijs wordt dit des te meer relevant.

De raad is van mening dat een regeling van het statuut van de onderzoekers in het hele hoger onderwijs een prioriteit moet vormen voor het komende academiejaar. Een timing voor de regeling van het statuut van de onderzoekers maakte deel uit van de afspraken gemaakt in het kader van de CAO III (hoger onderwijs). Hierin werd een regeling in het vooruitzicht gesteld voor het voorjaar 2012.

OD 2.11. Participatie aan levenslang leren verhogen (p. 27-28)

Advies

Net zoals bij het punt over de verbreding van het hoger onderwijs valt in deze doelstelling op dat de beleidsbrief een strikte systeemscheiding maakt tussen het hoger onderwijs en het levenslang en levensbreed leren. De raad betreurt dat er een duidelijke visie ontbreekt op de impact van verschillende leerwegen (in het hoger onderwijs, het volwassenenonderwijs en het HBO) voor de democratisering van levenslang leren in het hoger onderwijs.

De raad verwijst ook naar de opdracht van de Vlor en de Vlhora over 'Blended learning' die in deze context niet vermeld wordt.

De raad verwondert zich erover dat EVC enkel gezien wordt als een domein voor onderwijs, vorming en werk. De cultuursector die nochtans heel wat bijdraagt aan informeel en non-formeel leren, wordt hier niet vermeld. De Vlor pleit ervoor dat de conceptnota aandacht besteedt aan de ervaringen met EVC zowel in het hoger onderwijs als in het volwassenenonderwijs. Het is belangrijk dat gezocht wordt naar eenvoudige en toegankelijke procedures. Ook de kostprijs van EVC-procedures is een punt van zorg.

De raad vraagt om bij de evaluatie van het decreet op het volwassenenonderwijs voldoende aandacht te besteden aan de specifieke lerarenopleidingen in het volwassenenonderwijs. Zij genereren een vrije grote instroom aan zij-instromers in het onderwijs. Deze instroom is belangrijk gelet op het tekort aan leraren in sommige sectoren.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over de tussentijdse evaluatie van het decreet op het volwassenenonderwijs](#), 19 september 2011.

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over eerder verworven competenties](#), 22 september 2010.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Probleemverkenning over stimulansen voor hogere deelname aan levenslang en levensbreed leren.

Advies over de conceptnota EVC

OD 2.12. De digitale kloof wegwerken (p. 28-29)

Advies

De Vlor verwijst naar het punt 2.1.

De raad stelt vast dat de beleidsbrief het dichten van de digitale kloof nagenoeg helemaal toeschrijft aan de basiseducatie. De introductie van een opleidingsprofiel ICT voor deze cursisten is belangrijk maar zeker onvoldoende om te garanderen dat alle jongeren en volwassenen voldoende digitaal geletterd zijn. De raad vraagt naar een bredere ondersteuning ook voor leerplichtigen. Er is wel degelijk nog nood aan hardware en vooral aan recentere software. De raad vraagt ook om het overleg op federaal niveau voldoende op te volgen en de inbreng van onderwijsactoren op dat niveau te garanderen.

SD 3. Het leren van Nederlands en vreemde talen stimuleren om mee te doen in de geglobaliseerde samenleving

De Vlor behandelt dit punt met alle operationele doelen die eronder horen, als een geheel. De raad vermeldt enkel nog punten die niet ter sprake kwamen in het recente advies over de talennota.

Advies

De Vlor verwijst naar de generieke opmerking onder het punt 2.2.

Het debat over vreemdetalenonderwijs geeft te weinig aandacht aan de impact van het *talenaanbod in het volwassenenonderwijs*. Er is nood aan een opvolging van de instroom in de talenopleidingen van het volwassenenonderwijs. Indien de dalende trend zou worden bevestigd, is het noodzakelijk hier een stimuleringsbeleid tegenover te plaatsen.

De raad merkt ook op dat de *beleidsbrief niet coherent is met de talennota*. Zowel de aanpassing van de eindtermen taalvaardigheid Nederlands als de aanpassing van ontwikkelingsdoelen Nederlands voor de B-stroom zijn niet als dusdanig vermeld in de talennota. De Vlor vraagt naar duidelijkheid over welke eindtermen en ontwikkelingsdoelen de overheid van plan is aan te passen.

De Vlor vraagt dat het nieuwe strategisch plan geletterdheid voldoende *de digitale geletterdheid* inpast op alle relevante actiedomeinen (OD 3.4.). Digitale geletterdheid maakt integraal deel uit van de definitie van geletterdheid.

De Vlor wijst erop dat het niet volstaat dat het CLB een diagnostische test uitvoert bij leerlingen die *niet voldoen aan de toelatingsvoorwaarden*. Dit diagnostisch traject moet gekoppeld worden aan een remediërend traject in afspraak met een (kleuter) school die het uitvoert.

De lerarenopleidingen in het hoger onderwijs hebben heel veel vragen bij de starterstoets Standaardnederlands in de lerarenopleidingen en bij de vermelding van taalcompetenties op het diplomasupplement.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de conceptnota 'Samen taalgrenzen verleggen'](#), 27 oktober 2011.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies ter opvolging van het nieuwe afsprakenkader Nederlands tweede taal](#), 8 juni 2010.

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Naar een duurzame geletterdheid](#), 25 maart 2010.

Rapporten en adviezen in voorbereiding

Advies op eigen initiatief over het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers.

SD 4. Leerlingen voorbereiden op een succesvolle start op de arbeidsmarkt

OD 4.2. De Vlaamse kwalificatiestructuur invullen (p. 36)

Advies

De Vlor vindt het belangrijk dat de uitrol van de Vlaamse kwalificatiestructuur eindelijk op kruissnelheid kan komen.

Binnen de raad bestaat er een tegenstelling tussen de onderwijsverstrekkers enerzijds en de intersectorale sociale partners anderzijds over de betrokkenheid van de onderwijsverstrekkers in de tweede fase van de uitwerking van een beroepskwalificatiedossier.

De onderwijsverstrekkers benadrukken dat zij hier een rol te spelen hebben wegens de impact op de opleidingen.

De sociale partners pleiten ervoor om het onderscheid tussen arbeidsmarktanalyse en de organisatie van opleidingen zuiver te houden.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Advies over de uitvoeringsbesluiten bij de Vlaamse kwalificatiestructuur (procedure voor de inschaling van beroepskwalificaties).

Advies op eigen initiatief over de prioriteiten voor de opstelling van beroepskwalificatiedossiers.

OD 4.3. Werkplekieren uitbreiden en de kwaliteit ervan verzekeren (p. 36-37)

Advies

De Vlor vindt het noodzakelijk dat de overheid in de komende weken werk maakt van een regeling voor het werkplekieren in het secundair, het volwassenenonderwijs en het hoger onderwijs.

Voor het secundair onderwijs is een juridische uitklaring o.m. voor de toepassing van de wet op het welzijn op het werk noodzakelijk.

Voor het hoger onderwijs is het noodzakelijk de pijnpunten duidelijker te inventariseren. Zo moet de vraag uitgeklaard worden naar het juridisch statuut van de lerenden tijdens hun stage. De Vlor dringt ook aan op voldoende begeleidings- en leerkansen tijdens het werkplekieren. Het is wenselijk om het werkplekieren in alle opleidingen van het hoger onderwijs te integreren.

Voor het volwassenenonderwijs stelt de raad vast dat er momenteel geen reglementaire basis bestaat die werkplekieren duidelijk omschrijft. De raad vreest dat – zonder reglementaire basis – het werkplekieren te eenzijdig zal worden ingevuld als stage en niet als een breed spectrum dat meerdere onderwijsleersituaties toelaat. Volwassenen hebben niet altijd de mogelijkheid om stages te lopen en op de (toekomstige) werkplek competenties te verwerven. Zowel de opleidingstijd als de materiële omkadering (bijv. verblijfskosten in het buitenland bij toeristische opleidingen) zouden kunnen verhinderen dat de cursist zijn eindkwalificatie behaalt.

De raad heeft ook vragen bij de ontwikkeling van kwaliteitsstandaarden voor werkplekieren. Deze standaarden moeten de doorlichting/visite van werkplekieren in onderwijsinstellingen ondersteunen. De raad vindt het erg belangrijk dat de context van de onderwijsniveaus hierin voldoende verrekend wordt. De verschillende actoren moeten bij de ontwikkeling van deze standaarden worden betrokken.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed leren. [Advies over de specificiteit van het werkplekieren in het volwassenenonderwijs](#), 10 februari 2009.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Werkplekieren in het hoger onderwijs.

OD 4.4. Leren en werken consolideren (p. 37)

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Visietekst trajectbegeleiding in de systemen van leren en werken](#), 9 juni 2011.

OD 4.5. De beroepsopleidingen versterken (p. 37-38)

Advies

De raad dringt aan op een efficiënte procedure voor de ontwikkeling van nieuwe opleidingsprofielen in het volwassenenonderwijs.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over de tussentijdse evaluatie van het decreet op het volwassenenonderwijs](#), 19 september 2011.

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over externe certificering in onderwijs](#), 25 juni 2009.

OD 4.6. Werk maken van de beroepskolom (p. 38)

Advies

De raad verwijst naar het punt 2 en wijst erop dat de volwaardige uitbouw van het HBO zeer dringend is. De uitbouw van de beroepskolom gaat over meer dan enkel de introductie van het European Credit system for Vocational Education and Training (ECVET) en overstijgt het volwassenenonderwijs en de volwasseneneducatie.

OD 4.7. De regionale technologische centra verder uitbouwen (p. 38-39)

Advies

De Vlor wijst erop dat er in onderwijsinstellingen heel veel vragen leven over de impact van de vernieuwing van de beheersovereenkomsten voor de samenwerking. Moeten scholen noodzakelijkerwijze instappen in een onderwijsconvenant om een beroep te kunnen doen op de infrastructuur van de RTC ? De Vlor verzet zich tegen een koppeling van beide.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over de specificiteit van het werkplekleren in het volwassenenonderwijs](#), 10 februari 2009.

OD 4.8. Stimuleren van loopbanen in wetenschap en technologie (p. 39)

Advies

Voor aanpassingen aan eindtermen en ontwikkelingsdoelen verwijst de Vlor naar de generieke opmerking onder het punt 2.1.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over een stimuleringsplan voor wetenschappen en techniek in het onderwijs](#), 24 maart 2011.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Advies over het actieplan wetenschappen en techniek

OD 4.9. Topsportscholen evalueren (p. 39)

Advies

De raad vraagt naar aanleiding van de evaluatie van de topsportscholen naar de evaluatie van de topcultuurschool. Wat is het perspectief voor de verdere uitbouw van andere dergelijke scholen ?

OD 4.10. Ondernemerscompetenties bevorderen (p. 39-40)

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Advies over het actieplan ondernemerschapsonderwijs 2011-2014.

SD 5. De leraar erkennen als sleutelfiguur in de vorming van open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden (p. 41-44)

Advies

De Vlor behandelt deze strategische doelstelling met al zijn operationele doelen als een geheel.

De Vlor wijst erop dat de titel bredere verwachtingen schept dan de maatregelen die worden afgesproken in het kader van het loopbaandebat. Er leven in verschillende onderwijsniveaus en segmenten van het onderwijs vragen naar de verdere uitbouw van een middenkader zonder de uren-leraar in het gedrang te brengen.

De raad verwijst naar de algemene opmerking onder het punt 2.3. De Vlor is zeker vragende partij om zich over het principe, de specifieke invulling, de mogelijke meerwaarde en de implicaties van vermastering (met inbegrip van de budgettaire impact) te kunnen uitspreken. De raad vraagt hierbij aandacht voor de specifieke lerarenopleidingen in het volwassenenonderwijs. De tweedekansfunctie van deze opleiding en de bijdrage ervan tot de zij-instroom in het lerarenambt mag niet worden onderschat.

De raad is van mening dat een regeling van het statuut van de onderzoekers in het hele hoger onderwijs een prioriteit moet vormen voor het komende academiejaar. Een timing voor de regeling van het statuut van de onderzoekers maakte deel uit van de afspraken gemaakt in het kader van de CAO III (hoger onderwijs). Hierin werd een regeling in het vooruitzicht' gesteld voor het voorjaar 2012.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Rapporten over het beroepsprofiel van de leraren in het basisonderwijs en het opleidingsprofiel in de lerarenopleidingen (vermastering).

SD 6. De maatschappelijke verwevenheid van onderwijs met lokale, regionale en internationale netwerken versterken

OD 6.2. Brede scholen realiseren (p. 44-45)

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Studiedag over brede school.

OD 6.3. De regierol van de gemeenten in het lokaal flankerend onderwijsbeleid verstevigen (p. 45-46)

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over het planlastendecreet](#), 27 januari 2011.

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Reactie op het groenboek interne staatshervorming](#), 27 januari 2011.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Advies over flankerend onderwijsbeleid en planlastendecreet.

OD 6.4. Scholengemeenschappen versterken (p. 46)

Advies

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over het minidecreet scholengemeenschappen](#), 25 november 2010.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [Advies over scholengemeenschappen basisonderwijs](#), 9 juni 2010.

OD 6.5. Het onderwijs in de centrumsteden versterken (p. 46-47)

Advies

De Vlor bevestigt het belang van transparante criteria en indicatoren om capaciteitsproblemen in kaart te brengen. Ook over de selectiecriteria voor de toekenning van dossiers moet er duidelijkheid worden gecreëerd. De schoolbesturen moeten een realistisch zicht krijgen op de middelen waarop ze een beroep zullen kunnen doen. Het zou ook niet aanvaardbaar zijn als de middelen voor het wegwerken van capaciteitsproblemen zouden worden afgenomen van de reguliere infrastructuurmiddelen voor het onderwijs die al veel te beperkt zijn.

De Vlor herinnert de minister eraan dat tegen juni 2011 een evaluatie was beloofd van de impact van de maatregelen voor onderwijs in centrumsteden waarvan in de beleidsbrief geen sprake meer is.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Probleemverkenning over capaciteitsproblemen in het onderwijs.

OD 6.6. Het onderwijs in Brussel aanpakken (p. 47-48)

Advies

De rol van het deeltijds kunstonderwijs en de schrijnende infrastructuurproblemen worden hier niet vermeld.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over de evolutie en de toekomst van het Aanmoedigingsfonds](#), 13 oktober 2011.

OD 6.7. De internationale dimensie van het onderwijs(beleid) verder vorm geven (p. 48-49)

Advies

De raad vraagt waarom de overheid de samenwerking met Marokko als een prioriteit beschouwt en geen samenwerkingsakkoorden plant met andere landen waar ook veel doelgroopleerlingen vandaan komen. Het is absoluut noodzakelijk om bilaterale samenwerking met deze landen (bijv. Turkije, Oost-Europa) tot stand te brengen.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad, [Advies over Europe 2020](#), 24 juni 2010.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Advies over een actief kwalificerend beleid

OD 6.8. Gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's sneller erkennen (p. 49-50)

Advies

De Vlor stelt vast dat het onderwijsdecreet XXI de rol van de klassenraad hierin heeft versterkt. In die context rijst de vraag naar de relevantie van de notie 'redelijke afhandelingstermijn'.

De Vlor ondersteunt de vraag van de Vliir en Vlhora om de wederkerigheid voor de erkenning van diploma's tot een voorwaarde te maken voor de automatische erkenning van diploma's.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over de gelijkwaardigheidserkenning van buitenlandse diploma's in het hoger onderwijs in Vlaanderen](#), 13 oktober 2009.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Advies over de toewijzing van de Vlaamse opleidingenstructuur aan de herziene ISCED-classificatie.

SD 7. Ervoor zorgen dat iedere onderwijsinstelling topkwaliteit kan bieden

OD 7.2. Informatierijke omgevingen ontwikkelen (p. 50-52)

Advies

De Vlor is bezorgd over de invulling van de opdrachten van het aangekondigde Steunpunt voor Toetsontwikkeling en Peilingen in de richting van een 'kenniscentrum'. De Vlor kan instemmen met de ontwikkeling van peilingen die informatie oplevert op systeemniveau. Deze 'informatierijke omgevingen' bieden scholen ook relevante info voor hun beleid. De formulering van de beleidsbrief suggereert echter dat de opdrachten van het Steunpunt ruimer zouden worden en dat er stappen worden gezet in de richting van centrale toetsing. De Vlor vreest dat de peilingen een verplicht karakter zullen krijgen. Centrale toetsing spoort niet met de ontwikkeling van leerkrachten en schoolteams met een hoge professionaliteitsopvatting en sterke reflectie over het eigen werk. Toetsen steunen op een sterke uniformisering van leerinhouden. Bovendien focust toetsing dan nog op wat makkelijk meetbaar is, wat opnieuw leidt tot verschraving van het

didactische aanbod. Het beleid in scholen dreigt te versmallen tot prestaties en tot scores op de centrale toetsen. Een breed vormings- en pedagogisch concept wordt hierdoor bedreigd.

De raad stelt vast dat er heel wat peilingen en toetsen worden gepland en vraagt de overheid om een haalbare en realistische timing.

De Vlor maakt zich ook bezorgd over onduidelijkheid over de samenhang tussen peilingen die haalbaarheid van eindtermen aftoetsen enerzijds en de schoolfeedback anderzijds. De schoolfeedback is gekoppeld aan de realisatie van de leerplannen en neemt dus een ander perspectief in. De Vlor vraagt om de specificiteit en de finaliteit van de verschillende instrumenten te garanderen.

De Vlor vraagt dat het nieuwe steunpunt voor toetsontwikkeling en peilingen geen taken opneemt van een klassiek steunpunt.

OD 7.4. Kwaliteitszorg in het hoger onderwijs herzien (p. 53)

Advies

De raad pleit ervoor dat het decreet over kwaliteitszorg in het hoger onderwijs dringend moet worden afgewerkt en goedgekeurd. Het uitblijven van een beslissing over dit decreet belemmert het beleidvoerend vermogen van de instellingen. De Vlor heeft ook vragen bij de haalbaarheid van de eerder vastgelegde implementatiedatum (zie punt 2.)

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Advies over het decreet tot hervorming van de kwaliteitszorg in het hoger onderwijs

OD 7.6. Een nieuw omkaderingssysteem uittekenen om de middelen gerichter te kunnen inzetten waar ze het meest nodig zijn (p. 54-55)

Advies

In het kader van de lopende onderhandelingen over dit dossier evolueren bepaalde aspecten van dit dossier. De raad schort een standpunt in deze dan ook op in het licht van deze onderhandelingen.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [Advies over geïntegreerde omkadering in het basisonderwijs](#), 21 september 2011.

OD 7.7. Nieuwe financiering leerplichtonderwijs en de maximumfactuur evalueren (p. 55-56)

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Advies over de gevolgen van de maximumfactuur (onder meer rekening houdend met de evaluatie van het Rekenhof)

OD 7.9. Regelgeving vereenvoudigen en transparanter maken (p. 56-57)

Advies

De raad vraagt naar de stand van zaken met betrekking tot de coördinatie van de regelgeving op het hoger onderwijs. Hij dringt erop aan dit dossier af te handelen.

De Vlor wijst erop dat er een samenhangend decreet over de internaatsopvang is gepland voor deze legislatuur. Dit gaat over complexe en omvattende materie. Als dit niet dringend wordt opgestart, is het gevaar groot dat er geen regelgeving is voor het einde van de legislatuur.

OD 7.10. Leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs verbeteren (p. 57-58)

Advies

De Vlor wijst erop dat dit dossier al jaren op de agenda staat zonder dat er substantiële vooruitgang wordt geboekt. Het is belangrijk dat dit kan geregeld worden onder meer omdat de geplande veranderingen voor het onderwijs aan kinderen met ASS verregaande gevolgen heeft.

SD 8. Investeren in duurzame en moderne infrastructuur

De Vlor behandelt dit punt met al zijn operationele doelen als een geheel.

Advies

De Vlor wijst erop dat het GO! niet vermeld wordt bij scholen die geconfronteerd worden met vervuilde schoolterreinen zonder dat ze er schuld aan hebben. Dit creëert rechtsongelijkheid tussen scholen die met vergelijkbare problemen kampen.

Mia Douterlungne
administrateur-generaal

Ann Demeulemeester
voorzitter